

โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
อย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง
Mekong Wetlands Biodiversity
Conservation and Sustainable Use Programme

MEDIA RELEASE

โครงการ MWBP^{1/} จัดเวทีประชุมคู่ขนานเพื่อวางแนวทางร่วมในการพัฒนา “องค์ความรู้ชุมชนและกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาสู่หลักสูตรท้องถิ่น”

27 มีนาคม 2549

ผลจากนโยบายปฏิรูปการศึกษาทำให้ชุมชนหันกลับเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษากายในชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการศึกษาที่เรียกว่า “หลักสูตรท้องถิ่น^{2/}” เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ปฏิรูปการศึกษาปี 2542 โดยที่การวิจัยทางการศึกษากับชุมชนถือได้ว่าเป็นทางเลือกใหม่ที่สามารถช่วยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีโอกาสเข้าใจสถานการณ์รอบตัวมากขึ้น ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ขณะเดียวกันก็ทำให้ชุมชนรู้จักตัวตน รู้จักท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อนำเอาสิ่งเหล่านั้นกลับมาใช้เป็นที่พึ่งของตนเองในอนาคต

งานวิจัยไต้หวัน^{3/} เป็นงานวิจัยของชุมชนที่ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ของชุมชนเกี่ยวกับระบบนิเวศ การเข้าถึงทรัพยากร ประวัติศาสตร์ชุมชนด้านการตั้งถิ่นฐาน ระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนในลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มีการศึกษาและจัดทำโดยคณะนักวิจัยไต้หวันจากบ้านท่าบ่อ บ้านปากยาม บ้านอ้วน และบ้านยางออย อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2546 ถึงเดือนมีนาคม 2548 องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไต้หวันถือได้ว่าเป็นฐานข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันรุ่นต่อรุ่น ซึ่งความรู้ดังกล่าวมักถูกมองข้ามหรือไม่ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน

ทางโครงการฯ ได้จัด การประชุมเชิงปฏิบัติการ “องค์ความรู้ชุมชน (งานวิจัยไต้หวัน) สู่หลักสูตรท้องถิ่น” ณ ห้องประชุมศรีโครตบุรณ์ โรงแรมแม่น้ำโขงแกรนด์วิว ในวันที่ 4 เมษายน 2549 ซึ่งเป็นเวทีประชุมคู่ขนาน (Parallel Workshop) กับ การประชุมสรุปผลการดำเนินงาน “โครงการตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยโรงเรียนในพื้นที่ลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง” ณ ห้องประชุมแม่น้ำโขง โรงแรมแม่น้ำโขงแกรนด์วิว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ระหว่างวันที่ 4 - 5 เมษายน 2549 สำหรับการประชุมสรุปผลการดำเนินงาน

A JOINT UNDP - IUCN - MRC GEF-FUNDED PROGRAMME

โครงการตรวจสอบคุณภาพน้ำนั้น จะมีการนำเสนอผลงานของนักเรียนจาก 9 โรงเรียนที่ได้ร่วมติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำของแม่น้ำสงครามในช่วงปีที่ผ่านมา และการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การประกวดโครงการวิทยาศาสตร์เรื่องการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสงคราม การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน และชุมชน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมแม่น้ำสงคราม เป็นต้น

การจัดประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมการดำเนินงานในเรื่องของการตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยโรงเรียนในพื้นที่ลุ่มน้ำสงคราม และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากองค์ความรู้ของชุมชน และกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง-ลุ่มน้ำสงคราม อันจะนำไปสู่กระบวนการเผยแพร่องค์ความรู้จากงานวิจัยของชุมชน และสร้างความตระหนักต่อชุมชนและเยาวชนถึงคุณค่า และความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำในลุ่มน้ำสงคราม

“เป้าหมายหลักของการประชุมนี้ คือการนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ของท้องถิ่นแล้วนำองค์รู้นั้นมาพัฒนาเป็นหลักสูตรสำหรับขยายกระบวนการเรียนรู้เพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่นในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างชาญฉลาดต่อไป” คุณธวัชชัย รัตนช้อน ผู้ประสานงานโครงการ MWBP กล่าว

คุณรัฐพล พิทักษ์เทพสมบัติ ผู้จัดการร่วมโครงการ MWBP-พื้นที่สาธิตลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง เป็นบุคคลที่ทำงานอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลากว่า 2 ปี และเป็นผู้ที่คลุกคลีกับปัญหาเชิงลึกในพื้นที่ กล่าวคือ “ผมอยากเห็นแนวทางร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาจากองค์ความรู้ของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำสงคราม การสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีความเข้มแข็ง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้สิ่งที่โครงการคาดหวังไว้บรรลุผล กล่าวคือ เยาวชนและชุมชนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ และเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน ถึงแม้ว่าวันนี้ลุ่มน้ำสงครามยังเป็นสายน้ำที่สาธารณะชนยังไม่รู้จักนัก แต่เชื่อแน่ว่าหากกระบวนการดังกล่าวได้ดำเนินต่อไป

อย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจะทำให้สาธารณชนหันมาสนใจ และให้ความสำคัญต่อการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นอย่างแน่นอน”

รายละเอียดเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ:

นางสาวปานจิต ต้นสม

ผู้ประสานงานด้านการสื่อสารและฝึกอบรม

โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง (MWBP)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

ชั้น 7 60/1 ซ.พิบูลวัฒนา 7 ถ.พระรามที่ 6 เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. (02) 298 5837 ต่อ 14 โทรสาร (02) 298 5839

อีเมล panjit.mwbp@iucnt.org

เว็บไซต์ <http://www.mekongwetlands.org>

###

^{1/} **โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง (MWBP)** เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาล 4 ประเทศ ในเขตลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ประกอบด้วยราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยมีโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (IUCN) คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (MRC) เป็นองค์กรบริหารโครงการร่วมกัน โดยโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (GEF) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (MRCS) กลุ่มงานสร้างสรรค์ธรรมชาติและทรัพยากรน้ำ (WANI) และผู้บริจาครายอื่น ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความตระหนักด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง และเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร

และชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อการพัฒนาวิถีการดำเนินชีวิตและจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างรอบคอบ ตลอดจนใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ทั้งนี้ โครงการฯ มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (2547 – 2552) แนวทางดำเนินงานมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยมีการดำเนินงานในพื้นที่นำร่องของแต่ละประเทศ คือ 1) กลุ่มน้ำสงคราม ประเทศไทย 2) จังหวัดอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3) พื้นที่แรมซาร์สตึงเตร็ง ราชอาณาจักรกัมพูชา และ 4) Plain of Reeds สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สำหรับประเทศไทยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยประสานงานกลาง

^{2/} **หลักสูตรท้องถิ่น** เป็นหลักสูตรบูรณาการที่ผู้เรียนและครูร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนจากประสบการณ์และฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ กระบวนการเรียนการสอนจะสอนตามความต้องการของผู้เรียน โดยที่ครูจะเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

^{3/} **งานวิจัยชาวบ้าน หรือ งานวิจัยชาวบ้าน** คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์ความรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ โดยอาศัยองค์ความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้าน ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ชาวบ้าน คือ นักวิจัยที่ทำงานร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย โดยผู้ช่วยนักวิจัยมีหน้าที่ในการจัดบันทึก ถ่ายภาพ และเรียบเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการสร้างกระบวนการในการทำวิจัยร่วมกัน